

Mål C-395/23 (Anikovi)ⁱ

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

29 juni 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Sofiyski rayonen sad

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

24 juni 2023

Sökande i ett förfarande för frivillig rättsvård:

E. M. A.

E. M. A.

M. I. A.

BESLUT

Sofia den 24 juni 2023

Sofiyski rayonen sad (Distriktsdomstolen i Sofia) ... [utelämnas] har bakom stängda dörrar den 24 juni 2023 i sammansättningen

ORDFÖRANDE ... [utelämnas]

behandlat ... [utelämnas] **förvaltningsmål nr 14139/2023** och har för sitt beslut beaktat följande:

ⁱ Förevarande mål har getts ett fiktivt namn. Detta namn är inte någon av rättegångsdeltagarnas verkliga namn.

Förfarande enligt artikel 267 första stycket FEUF

- 1 Den fråga som ställs gäller internationell behörighet för ett förfarande för frivillig rättsvård avseende utfärdande av tillstånd för försäljning av minderåriga barns fasta egendom samt förhållandet mellan bestämmelserna i förordning 2019/1111 och bestämmelserna i förordning nr 593/2008. Dessutom ställs en fråga om förhållandet mellan förordning 2019/1111 och ett bilateralt internationellt avtal mellan en medlemsstat (Bulgarien) och ett tredjeland (Sovjetunionen respektive Ryska federationen), vilket ingicks före medlemsstatens anslutning till Europeiska unionen.

PARTER I MÅLET

Sökande:

E. M. A., medborgare i Ryska federationen, född den ... [utelämnas] 2005,

E. M. A., medborgare i Ryska federationen, född den ... [utelämnas] 2008,

Båda med samtycke från sin mor **M. I. A.**, medborgare i Ryska federationen,

Ombud: advokat ... [utelämnas] Tsoncheva (advokatsamfundet i Sofia) ... [utelämnas]

Parternas yrkanden

- 2 Sökandena ansöker om tillstånd för försäljning av andelar motsvarande 1/6 i vardera av två bostadsfastigheter (för semesterbruk) i byn R (vid Svartahavskusten) och en fastighet i staden B (en semesterort i bergen), vilka ingående beskrivs i ansökan, till ett pris som inte understiger fastigheternas taxeringsvärde, varvid erlagd köpeskilling ska överföras till två bankkonton tillhörande barnen hos banker i Tyskland.

SAKEN I DET NATIONELLA MÅLET

- 3 Under äktenskapet mellan **M. I. A.**, mor till barnen **E. M. A.** och **E. M. A.**, och fadern **M. A.**, alla ryska medborgare, förvärvade modern i eget namn tre fastigheter i Bulgarien för semesterboende, två vid Svartahavskusten och en i en semesterort i bergen. Eftersom detta förvärv skedde under äktenskapet var maken **M. A.** till 50 procent delägare i fastigheterna. Efter maken **M. A.**:s frånfälle den 29 juli 2015 i staden L i Republiken Cypern ärvde den kvarlevande maken **M. I. A.** och de båda barnen dennes femtioprocentiga andel. En rysk notarie upprättade en rättsenlig handling som bekräftade att barnen och modern/makan hade mottagit arvet. Barnen och modern är bosatta i Tyskland, där de uppger sig ha sin vanliga vistelseort.

ANFÖRDA UNIONSBESTÄMMELSER

Artikel 1.2 e i förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn ... [utelämnas]

Artikel 7.1 i förordning 2019/1111 ... [utelämnas]

Artikel 98 i förordning 2019/1111 ... [utelämnas]

Artikel 4.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser ... [utelämnas]

Artikel 24.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ... [utelämnas]

ANFÖRDA BULGARISKA BESTÄMMELSER

a) Internationella avtal

Dogovor mezhdu Narodna Republika Bulgaria i Sayuza na Savetskite sotsialisticheski Republiki za pravna pomosht po grazhdanski, semejni i nakazatelni dela (avtal mellan Republiken Bulgarien och Sovjetunionen om rättslig hjälp i civil-, handels-, familje- och straffrättsliga frågor),

(ratificerat genom regeringsdekret nr 784 av den 15 april 1975, DV 1975, nr 33, i kraft sedan den 18 januari 1976),

offentliggjort i DV nr 12 av den 10 februari 1976, med rättelse införd i DV nr 17 av den 28 februari 2014

Artikel 25

Rättsförhållandet mellan föräldrar och barn

1. Rättsförhållandet mellan föräldrar och barn ska avgöras av lagstiftningen i den avtalspart inom vars territorium dessa har sin gemensamma hemvist.
2. Om föräldrarna eller en av dem sin hemvist inom den ena avtalspartens territorium och barnet har sin hemvist inom den andra avtalspartens territorium ska rättsförhållandet mellan dem avgöras av lagstiftningen i den stat där barnet är medborgare.
3. Förfaranden för bestridande eller fastställelse av faderskap eller moderskap samt för fastställelse av ett barn födelse inom äktenskapet ska avgöras av lagstiftningen i den avtalspart vars medborgarskap barnet har vid födelsen.

4. Rättsförhållandet mellan å ena sidan ett barn till personer som inte är gifta med varandra och å andra sidan barnets mor eller far ska avgöras av lagstiftningen i den avtalspart där barnet är medborgare.

5. Om barnet har den ena avtalspartens medborgarskap och bor inom den andra avtalspartens territorium och om lagstiftningen i denna avtalspart är mer förmånlig för barnet ska lagstiftningen i denna avtalspart tillämpas.

6. Organen i den avtalspart vars medborgarskap barnet har eller inom vars territorium barnet har sin hemvist eller vistelseort är behöriga att meddela avgöranden i fråga om de rättsförhållanden som anges i punkterna 1, 2, 3, 4 och 5.

Artikel 30

Former av rättshandlingar

1. Formen för en rättshandling ska avgöras av den lagstiftning som är tillämplig på den. Det är emellertid tillräckligt om rättshandlingen följer lagstiftningen på den plats där den utfärdas.

2. Formen för en rättshandling gällande fast egendom ska avgöras av lagstiftningen i den avtalspart på vars territorium den fasta egendomen är belägen.

b) Nationell rätt

Zakon za zadalzheniata i dogovorite (lag om skyldigheter och avtal) av år 1951

Artikel 18 För avtal om överföring av egendom eller för styrkande av annan sakrätt i fast egendom krävs en handling upprättad inför notarius publicus.

Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo (lag om internationell privaträtt) av år 2005

Artikel 85.1 Förhållandena mellan föräldrar och barn omfattas av lagstiftningen i den stat där dessa har sin gemensamma vanliga vistelseort.

2. Om föräldrarna och barnet saknar gemensam vanlig vistelseort ska förhållandena mellan dem regleras av lagstiftningen i den stat där barnet har sin vanliga vistelseort, eller av lagstiftningen i den stat i vilken barnet är medborgare om detta är mer förmånligt för barnet.

Grazhanski protsesualen kodeks (civilprocesslagen) av år 2007

Artikel 586.1 Vid upprättandet av en handling inför notarius publicus om överföring av äganderätt eller skapande, överlåtelse, ändring eller uppsägning av en annan sakrätt i en fast egendom ska notarien kontrollera huruvida den person som överför rätten är ägare av en fasta egendomen och om de särskilda förutsättningarna för rättshandlingen föreligger.

2. Äganderätt ska styrkas genom för ändamålet relevanta handlingar. ... [utlämnas]
3. Notarien ska tillsammans med uppgift om de handlingar som styrker äganderätten och om övriga villkor, i handlingen styrka att den kontroll som anges i punkt 1 har utförts.
4. Om den handling som styrker den överförande personens äganderätt inte är registerförd ska en handling upprättas inför notarius publicus först efter det att den förstnämnda handlingen har registerförts.

Semeen kodeks (familjelagen) av år 2009

Artikel 130.1 Föräldrarna ska med vederbörlig omsorg förvalta barnets tillgångar i dess intresse.

2. Intäkter från barnets tillgångar, vilka inte krävs för att täcka dess behov, får användas för att täcka familjens behov.
3. Förmögenhetsdispositioner rörande fast egendom, lös egendom i form av en formell rättshandling samt rörande insättningar och värdepapper som tillhör barnet får utföras med tillstånd från distriktsdomstolen för den ort där barnet är bosatt, om denna förmögenhetsdisposition inte står i strid med barnets intresse.
4. Gåvor, rättsavståenden, låneavtal och borgensförbindelser som ingåtts av barn är ogiltiga. Undantagsvis får barnet upplåta panträtt eller hypotek, i enlighet med punkt 3, närmare bestämt om barnet så behöver, om detta uppenbarligen gagnar barnet eller vid ett uppenbart behov inom familjen.
5. För rättshandlingar som rör en minderårig person som ingått äktenskap gäller endast de begränsningar som anges i artikel 6.4.

c) Tillämplig nationell rättspraxis:

Genom beslut nr 144 av den 2 juni 2015 i förvaltningsmål nr 1100/2015 har Varhoven kasatsionen sad na Republika Bulgaria (Högsta domstolen i Republiken Bulgarien), andra tvistemålsavdelningen slagit fast följande:

”I enlighet artikel 130.3 i familjelagen får förmögenhetsdispositioner rörande fast egendom, lös egendom i form av en formell rättshandling samt rörande insättningar och värdepapper som tillhör ett barn utföras med tillstånd från distriktsdomstolen för aktuell bostadsort, om förmögenhetsdispositionen inte står i strid med barnets intresse. Denna bestämmelse återfinns i kapitlet om förhållandena mellan föräldrar och barn. Enligt artikel 85 i lagen om internationell privaträtt omfattas förhållandena mellan föräldrar och barn av lagstiftningen i den stat där de har sin gemensamma vanliga vistelseort. I artikel 25 i avtalet mellan Republiken Bulgarien och Sovjetunionen om rättslig hjälp i civil-, handels-, familje- och straffrättsliga frågor föreskrivs likaså för förhållandena mellan

föräldrar och barn att det är lagstiftningen i den avtalspart i vilken de har sin hemvist som ska gälla. Hänsyn ska samtidigt tas till artikel 130.3 i familjelagen, vilken syftar till att garantera ett skydd för barnets intressen vid förmögenhetsdispositioner rörande dess tillgångar. Kravet på tillstånd för en förmögenhetsdisposition utgör i enlighet med artikel 586.1 i civilprocesslagen en specialbestämmelse i fråga om förmögenhetsdispositioner och det åligger notarien att då ett avtal ingås kontrollera att nämnda tillstånd föreligger. Enligt artikel 65.1 i lagen om internationell privaträtt omfattas förvärv och uppsägning av sakrätten i den fasta egendomen, liksom själva ägandet, av lagstiftningen i den stat där egendomen är belägen. Samma sak anges i artikel 30.2 i ovannämnda avtal om rättslig hjälp. Följaktligen ska denna lag tillämpas med avseende på överföring av äganderätt till fast egendom vad avser de särskilda lagstadgade villkoren, inbegripet villkoren enligt artikel 130.3 i familjelagen. Eftersom tillståndet för en förmögenhetsdisposition rörande fast egendom ska utfärdas av en domstol är det således lagstiftningen i den stat där egendomen är belägen som ska vara gällande.”

Detta beslut, som finns tillgängligt på Högsta domstolens webbplats, gäller ett fall med en rysk medborgare, och den fråga som svar på vilken Högsta domstolen gav sin tolkning löd: Är en bulgarisk domstol behörig i fråga om en ansökan som ingetts av det rättsliga ombudet för en minderårig person med ryskt medborgarskap i enlighet med artikel 130.3 i familjelagen om godkännande av en förmögenhetsdisposition rörande en fast egendom som tillhör barnet och som är belägen på Republiken Bulgariens territorium?

Samma tolkning gjordes i förvaltningsmål nr 6491/2023 av Sofiyski gradski sad (Stadsdomstolen i Sofia), första tvistemålsavdelningen i beslut nr 7276 av den 14 juni 2023, genom vilket beslut nr 15959 av den 2 maj 2023 i förvaltningsmål nr 14139/2023, av Sofiyski rayonon sad, ... [utelämnas] (förevarande mål) upphävdes. I detta fall avslög emellertid avdelningen vid Sofiyski gradski sad på barnens begäran en tillämpning av bestämmelserna i förordning 2019/1111 på tillstånd för förmögenhetsdispositioner rörande fast egendom i Bulgarien och beaktade även artikel 4.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser. Eftersom denna bestämmelse gäller tillämplig lagstiftning och inte internationell behörighet för målet bör man utgå från att Sofiyski gradski sad avsåg att hänvisa till artikel 24.1 i förordning nr 1215/2012 i vilken det inom förfaranden som avser sakrätt i fast egendom samt nyttjanderätt i fast egendom föreskrivs en exklusiv internationell behörighet för domstolarna i den medlemsstat i vilken den fasta egendomen är belägen.

KORTFATTADE REDOGÖRELSER FÖR DE FAKTISKA OMSTÄNDIGHETERNA OCH FÖR SKÄLEN TILL ATT FÖRHANDSAVGÖRANDE BEGÄRS

- 4 För närvarande försöker många medborgare i Ryska federationen som har förvärvat fast egendom i Bulgarien (vid Svartahavskusten, i semesterorter i bergen

och på andra platser) att sälja dessa. I många fall tillhör dessa fastigheter helt eller delvis barn, antingen på grund av arv eller på grund av att fastigheterna redan från början förvärvades i barnens namn. Enligt bulgarisk nationell rätt krävs för förmögenhetsdisposition rörande ett barns fasta egendom, till exempel genom försäljning, ett förhandsmedgivande av domstol inom ett förfarande för frivillig rättsvård.

- 5 Några bulgariska domstolar tycks anse att de har internationell behörighet att utfärda ett sådant tillstånd om barnet, som har ryskt medborgarskap, ansöker om försäljning av fast egendom i Bulgarien, varvid de stöder sig på bestämmelserna i avtalet om rättslig hjälp mellan Folkrepubliken Bulgarien och Sovjetunionen av år 1975 och bestämmelserna i förordning nr 563/2008 (rätteligen bör detta anses utgöra ett beaktande av artikel 24.1 i förordning nr 1215/2012). Kravet på förhandsgodkännande av domstol för försäljning av fast egendom betraktas av de bulgariska domstolarna som ingående i avtalet om överföring av den fasta egendomen och det anges därvid att behörigheten för den bulgariska domstolen följer av att frågan gäller rättsställningen för fast egendom i Bulgarien och affärer med sådan och inte föräldraansvar för barn. Således är den bulgariska domstolen behörig även om barnen har sin vanliga vistelseort i ett annat EU-land eller i ett tredjeländ – till exempel i Ryssland.
- 6 Genom dom av den 6 oktober 2015, Matoušková, C-404/14, (EU:C:2015:653), slog EU-domstolen fast att rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 ska tolkas så, att godkännandet av ett arvsskiftesavtal som en förmyndare för minderåriga barn har ingått för deras räkning är en åtgärd avseende utövandet av föräldraskap enligt artikel 1.1 b i denna förordning, som därmed omfattas av denna förordnings tillämpningsområde, och inte en åtgärd avseende arv enligt artikel 1.3 f i nämnda förordning, som är utesluten från förordningens tillämpningsområde.
- 7 EU-domstolen har uttalat sig i enlighet med denna tolkning i fråga om förhållandet mellan bestämmelserna i förordning nr 2201/2003 om internationell behörighet i frågor som gäller föräldraansvar och bestämmelserna i förordning nr 650/2012 om internationell behörighet i arvsfrågor, men såvitt den hänskjutande domstolen känner till föreligger ingen praxis från EU-domstolen angående förhållandet mellan bestämmelserna i förordning 2019/1111 om internationell behörighet i frågor som gäller föräldraansvar i ett förfarande för frivillig rättsvård angående barns fasta egendom och bestämmelserna i förordning nr 1215/2012 om internationell behörighet i tvister som rör fast egendom.
- 8 Den hänskjutande domstolen känner inte till någon praxis från EU-domstolen angående huruvida bilaterala avtal om rättslig hjälp som medlemsstaterna ingått med tredjeländer före sin anslutning och före utfärdandet av den relevanta förordningen (och dess bestämmelser om internationell behörighet och tillämplig rätt vid rättstvister och ansökningar från medborgare i avtalsparterna) har

företråde framför bestämmelserna i den relevanta förordningen. Bulgarien och andra tidigare östblocksstater, vilka nu är medlemsstater i Europeiska unionen ingick fram till och med 1989 likartade bilaterala avtal om rättslig hjälp med Sovjetunionen och dessa avtal gäller nu i förhållande till Ryska federationen. Dessa bilaterala avtal anges inte i till exempel kapitel VIII i förordning 2019/1111 och frågan är nu om dessa avtal har företråde framför bestämmelserna i förordningen eller om det, omvänt, är förordningen som har företråde framför bestämmelserna i avtalen.

- 9 Mot bakgrund av ovanstående ställs tre frågor till EU-domstolen för ett förhandsavgörande.

Domstolen har därför

BESLUTAT

följande:

Förfarandet i förvaltningsmål nr **14139/2023** vid Sofiyski rayonen sad **vilandeförklaras** i avvaktan på ett avgörande från Europeiska unionens domstol.

Följande tolkningsfrågor **ställs** till **Europeiska unionens domstol** i enlighet med artikel 267 första stycket:

1. Omfattar tillämpningsområdet för artikel 1.2 e i förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn även förfaranden för frivillig rättsvård avseende en domstols utfärdande av ett förhandsgodkännande av förmögenhetsdispositioner, till exempel en försäljning, rörande fast egendom eller andelar i fast egendom, vilka tillhör ett barn?

2. Enligt vilken förordning fastställs den internationella behörigheten för en domstol i en av Europeiska unionens medlemsstater i ett förfarande för frivillig rättsvård avseende en domstols utfärdande av ett förhandsgodkännande av förmögenhetsdispositioner, till exempel en försäljning, rörande fast egendom eller andelar i fast egendom som tillhör ett barn: artikel 7.1 i förordning 2019/1111 – **domstolarna på den plats där barnet har sin hemvist** – eller artikel 4.1 c i förordning (EG) nr 593/2008 eller artikel 24.1 i förordning (EU) nr. 1215/2012 – **domstolarna på den plats där den fasta egendomen är belägen**?

3. Har ett bilateralt internationellt avtal mellan en medlemsstat (Bulgarien) och ett tredjeland (Sovjetunionen respektive Ryska federationen), som ingicks före medlemsstatens anslutning till Europeiska unionen, företråde framför bestämmelserna i förordning 2019/1111 om internationell behörighet i förfaranden angående föräldraansvar, när det internationella avtalet inte anges i kapitel VIII i förordning 2019/1111?

Detta beslut är slutgiltigt och kan inte överklagas.

Domare

ARBETS
DOKUMENT